SIR Publishers
CENTER FOR INTERNATIONAL SCIENTIFIC PUBLICATIONS
JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY BULLETIN
ISSN(Online): 2984-6722 |
Volume-9, Issue-04, Published |01-11-2026|

AHOLINI IJTIMOIY QO‘LLAB-QUVVATLASHGA YO‘NALTIRILGAN BUDJET MABLAG‘LARING IQTISODIY SAMARADORLIGI TAHLILI

Obloqulov G‘ayrat Bahodir o‘g‘li
O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi tinglovchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada aholini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashga yo‘naltirilayotgan budjet mablag‘larining manzilliligi va allokativ samaradorligini oshirish masalalari tadqiq etilgan. Tadqiqotning maqsadi cheklangan fiskal resurslar sharoitida ijtimoiy transfertlarning natijadorligini maksimallashtirish bo‘yicha ilmiy-uslubiy takliflar ishlab chiqishdan iborat. Muallif tomonidan respublika hududlari kesimida ijtimoiy nafaqalar taqsimoti statistik guruhlash va logistik regressiya usullari yordamida tahlil qilingan. Tahlillar jarayonida amaldagi reyestr tizimidagi inklyuziv va eksklyuziv xatolik darajalari aniqlanib, tizimli muammolar guruhlangan. Maqolaning ilmiy yangiligi sifatida davlat budjeti, budjetdan tashqari jamg‘armalar va xalqaro grantlarni yagona konsolidatsiyalashgan tizimda baholash uslubiyoti ilgari surilgan. Shuningdek, uy xo‘jaliklarining norasmiy daromadlarini Big Data texnologiyalari orqali aniqlash va tabaqalashgan hududiy mezonlarni joriy etish taklif qilingan. Xulosada ushbu mexanizmlarning amaliyotga tatbiq etilishi ijtimoiy siyosat natijadorligini hamda budjet mablag‘larining multiplikativ samarasini ta’minlashi asoslangan.

Kalit so‘zlar: Davlat budjeti, ijtimoiy himoya, manzillilik, allokativ samaradorlik, ijtimoiy transfertlar, inklyuziv xatolik, eksklyuziv xatolik, Ijtimoiy himoya yagona reyestri, Big Data, kambag‘allikni qisqartirish.

Аннотация. В данной статье исследуются вопросы повышения адресности и аллокативной эффективности бюджетных средств, направляемых на социальную поддержку населения. Целью исследования является разработка научно-методических предложений по максимизации результативности социальных трансфертов в условиях ограниченных фискальных ресурсов. Автором проанализировано распределение социальных пособий в разрезе регионов республики с использованием методов статистической группировки и логистической регрессии. В ходе анализа определены уровни инклюзивных и эксклюзивных ошибок в текущей системе реестра, а также сгруппированы системные проблемы. Научная новизна статьи заключается в выдвижении методики оценки государственного бюджета, внебюджетных фондов и международных грантов в единой консолидированной системе. Также предложено выявление неформальных доходов домохозяйств с помощью технологий Big Data и внедрение дифференцированных региональных критериев. В заключении обосновано, что внедрение данных механизмов обеспечит результативность социальной политики и мультипликативный эффект бюджетных средств.

Ключевые слова: Государственный бюджет, социальная защита, адресность, аллокативная эффективность, социальные трансферты, ошибка включения, ошибка исключения, Единый реестр социальной защиты, Big Data, сокращение бедности.

Abstract. This article examines the issues of improving the targeting and allocative efficiency of budget funds allocated for social support of the population. The purpose of the study is to develop scientific and methodological proposals to maximize the effectiveness of social transfers under limited fiscal resources. The author analyzes the distribution of social benefits across the regions of the republic using statistical grouping and logistic regression methods. During the analysis, the levels of inclusion and exclusion errors in the current registry system are determined, and systemic problems are grouped. The scientific novelty of the article lies in proposing a methodology for evaluating the state budget, extra-budgetary funds, and international grants within a single consolidated system. It is also proposed to detect informal household income through Big Data technologies and to introduce differentiated regional criteria. In conclusion, it is substantiated that the implementation of these mechanisms will ensure the effectiveness of social policy and the multiplicative effect of budget funds.

Keywords: State budget, social protection, targeting, allocative efficiency, social transfers, inclusion error, exclusion error, Single Registry of Social Protection, Big Data, poverty reduction.

Kirish. Zamonaviy makroiqtisodiy rivojlanish tendensiyalari barqaror iqtisodiy o‘sish sur’atlarini ta’minlash hamda ijtimoiy xavfsizlik arxitekturasini mustahkamlash bevosita aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini muhofaza qilish tizimining inklyuzivligi bilan uzviy bog‘liqligini ko‘rsatmoqda. Globallashuv jarayonlarining jadallashuvi va bozor munosabatlarining transformatsiyalashuvi sharoitida ijtimoiy transfertlarning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi ortib borishi barobarida, ushbu moliyaviy resurslarning allokativ samaradorligi masalasi makroiqtisodiy siyosatning eng ustuvor yo‘nalishiga aylanmoqda. Fiskal cheklovlar va budjet taqchilligi sharoitida ijtimoiy dasturlarning natijadorligi, birinchi navbatda, davlat transfertlarining manzillilik darajasiga, ya’ni moddiy resurslarning real ehtiyojmand subyektlar kesimida to‘g‘ri taqsimlanishiga bog‘liqdir [1]. O‘zbekiston Respublikasidagi iqtisodiy islohotlarning bugungi bosqichida ijtimoiy transfertlarning institutsional tizimini modernizatsiya qilish, kambag‘allik darajasini optimallashtirish va nafaqalar taqsimotining transparent mexanizmlarini joriy etishga strategik muhim vazifa sifatida qaralmoqda. Bu borada «Ijtimoiy himoya yagona reyestri» axborot tizimining raqamlashtirilishi hamda Ijtimoiy himoya milliy agentligining faoliyati yo‘lga qo‘yilishi muhim konseptual qadamlar bo‘ldi.

Biroq, fiskal tizimda moliyalashtirish manbalarining diversifikatsiyalashganligi sababli yuzaga kelayotgan tarqoqlik, hududiy demografik hamda iqtisodiy xususiyatlarning to‘liq integratsiya qilinmaganligi va ijtimoiy transfertlar samaradorligini baholashning universal uslubiy apparati mavjud emasligi ushbu yo‘nalishda chuqur ilmiy-amaliy tadqiqotlar o‘tkazish zaruriyatini yuzaga keltirmoqda. Mazkur omillar aholini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashga yo‘naltirilayotgan budjet mablag‘larining manzillilik koeffitsiyentini oshirish hamda ularning multiplikativ samarasini iqtisodiy-matematik modellashtirish vositasida baholashga qaratilgan ushbu tadqiqot ishining dolzarbligini belgilaydi.

Tadqiqotning obyekti sifatida O‘zbekiston Respublikasida aholining ijtimoiy zaif qatlamlarini moddiy qo‘llab-quvvatlashning institutsional tizimi hamda ushbu

sohaga markazlashgan budjet va budjetdan tashqari manbalardan yo‘naltiriladigan moliya oqimlarining shakllanish hamda taqsimlanish jarayonlari olingan bo‘lib, uning predmeti aholini ijtimoiy himoya qilish dasturlarini moliyalashtirishda budjet mablag‘larining manzilliligini ta’minlash, ulardan foydalanish jarayonida yuzaga keladigan iqtisodiy-moliyaviy munosabatlar majmui hamda transfertlar samaradorligini baholashning uslubiy mexanizmlaridan iboratdir.

Tadqiqotning bosh maqsadi aholini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash tizimiga yo‘naltirilayotgan fiskal resurslarning manzillilik darajasini oshirish hamda ularning iqtisodiy-ijtimoiy samaradorligini maksimallashtirishga qaratilgan ilmiy-uslubiy takliflar va amaliy tavsiyalar paketini ishlab chiqishdan iborat bo‘lib, ushbu maqsadga erishish uchun aholini ijtimoiy muhofaza qilish tizimida budjet xarajatlarining iqtisodiy tabiatini nazariy jihatdan tizimlashtirish, ilg‘or xalqaro tajribalarni qiyosiy tahlil qilish, O‘zbekistonda aholini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash xarajatlarining dinamikasini statistik hamda ekonometrik usullar yordamida baholash, fiskal mablag‘larni taqsimlash jarayonidagi tizimli inklyuziv va eksklyuziv xatoliklarni identifikatsiyalash hamda ijtimoiy xarajatlarning allokativ samaradorligini yuksaltirishga xizmat qiluvchi istiqbolli moliyaviy mexanizmlarni shakllantirish kabi vazifalar belgilab olindi.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi doirasida ushbu yo‘nalishdagi konseptual yondashuvlarni o‘rganish shuni ko‘rsatadiki, ijtimoiy xarajatlarning makroiqtisodiy barqarorlik va yalpi talabni rag‘batlantirishdagi rolini jahon miqyosidagi tadqiqotlar tasdiqlamoqda [2], shu bilan birga inson kapitalini rivojlantirish sharoitida aholini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash modelining transformatsiyasi dolzarb hisoblanadi [3]. Ijtimoiy yordam dasturlarining manzilliligi va uning samaradorligini baholash metodologiyasi bo‘yicha xalqaro institutlar ekspertlari fundamental tahlillar olib borib, nafaqalarni taqsimlashda yuzaga keladigan inklyuziv va eksklyuziv xatoliklarni minimallashtirish mexanizmlarini taklif etishgan [4]. Rivojlanayotgan davlatlarda ijtimoiy transfertlar samaradorligini raqamlashtirish platformalari orqali baholash masalalari xalqaro olimlar tadqiqotlarida keng yoritilmoqda [5]. O‘tish davri iqtisodiyotiga ega mamlakatlarda ijtimoiy ta’minot tizimidan ijtimoiy yordamning manzillilik tamoyiliga o‘tish muammolari MDH davlatlari olimlarining ilmiy ishlarida aks etgan bo‘lsa [6], raqamli iqtisodiyot sharoitida budjet mablag‘laridan foydalanish shaffofligi masalalari ham o‘rganilmoqda [7]. O‘zbekistonda ijtimoiy muhofaza, kambag‘allikni qisqartirish va budjet-soliq siyosatini optimallashtirish masalalari iqtisodchi olimlarimiz A.Vaxabov [8], T.Malikov [9] va N.Xaydarovlarning [10] so‘nggi yillardagi ilmiy ishlarida keng yoritilgan. Biroq, mavjud adabiyotlarda ijtimoiy xarajatlar asosan faqat davlat budjeti kontekstida o‘rganilgan bo‘lib, ushbu tadqiqotning o‘ziga xosligi va ilmiy yangiligi ilk bor davlat budjeti, budjetdan tashqari jamg‘armalar hamda xalqaro moliya institutlari grantlarining yagona konsolidatsiyalashgan tizimda ijtimoiy samaradorlikka ta'sirini kompleks baholashida, raqamlashtirish sharoitida yuzaga kelayotgan manzillilik xatoliklarini iqtisodiy-matematik modellar yordamida miqdoriy o‘lchash mexanizmini taklif etishida hamda transfertlar samaradorligini hududlarning o‘ziga xos demografik yuklamasi va kambag‘allik darajasidan kelib chiqib, tabaqalashgan yondashuv asosida tahlil qilishida namoyon bo‘ladi.

Tadqiqotning metodologik asosi sifatida tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, iqtisodiy-statistika, guruhlash hamda kross-seksional ekonometrik modellashtirish usullaridan foydalanildi. Xususan, qiyosiy taqqoslash usuli orqali ijtimoiy transfertlarning manzilliligini ta'minlash bo'yicha rivojlangan hamda o'tish davri iqtisodiyotiga ega mamlakatlar tajribasi o'rganilib, nafaqalarni taqsimlashda inklyuziv va eksklyuziv xatoliklarni minimallashtirishning samarali indikatorlari ajratib olindi va ushbu ko'rsatkichlarning milliy amaliyotga mos keluvchi jihatlari o'zaro qiyoslandi. Iqtisodiy-statistika va guruhlash usullari yordamida O'zbekiston Respublikasining hududlari kesimida aholining demografik tarkibi, kambag'allik darajasi hamda ijtimoiy nafaqalar uchun ajratilgan budjet transfertlarining hajmi tizimlashtirilib, hududlararo mutanosiblik va moliyaviy resurslar taqsimotidagi tafovutlar miqdoriy jihatdan baholandi. Raqamlashtirish platformalari, xususan "Ijtimoiy himoya yagona reyestri" ma'lumotlarining samaradorligini o'lchashda ekonometrik modellashtirish, aniqrog'i logistik regressiya uslubiyotidan foydanildi. Ushbu usul yordamida uy xo'jaliklarining daromadlari, rasmiy va norasmiy bandlik ko'rsatkichlari hamda moddiy yordam olish ehtimolligi o'rtasidagi funksional bog'liqliklar tahlil qilinib, amaldagi reyestr tizimidagi selektivlik xatoliklari koeffitsiyentlar ko'rinishida aniqlandi. Ma'lumotlarni qayta ishlash va gipotezalarni tekshirishda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi hamda Ijtimoiy himoya milliy agentligining rasmiy makroiqtisodiy va empirik ko'rsatkichlari empirik baza bo'lib xizmat qildi. Qo'llanilgan usullar majmui ijtimoiy xarajatlarning nafaqat miqdoriy dinamikasini, balki ularning ehtiyojmand qatlam farovonligiga ko'rsatgan real sifat ta'sirini va allokativ samaradorligini xolis baholash imkonini berdi.

Tahlil va natijalar. O'zbekistonda aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimining moliyaviy asosi va uning samaradorlik darajasini aniqlash maqsadida so'nggi yillardagi davlat budjeti xarajatlari hamda ijtimoiy nafaqalarning dinamikasi kompleks tahlil qilindi. So'nggi yillardagi makroiqtisodiy ko'rsatkichlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mamlakatda davlat budjeti xarajatlarining tarkibida ijtimoiy sohaga yo'naltirilayotgan mablag'larning mutloq hajmi barqaror o'sib bormoqda. Xususan, ijtimoiy himoya xarajatlarining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi o'rtacha 2,5 foizdan 3,8 foizgacha ko'tarildi. Biroq, ushbu ijobiy dinamika bilan bir qatorda, ajratilayotgan transfertlar tarkibida muvozanatsizlik va funksional tarqoqlik saqlanib qolmoqda. Ijtimoiy nafaqalar va moddiy yordam dasturlarining budjet manbalari bo'yicha taqsimoti o'rganilganda, jami mablag'larning qariyb 70 foizi bevosita respublika budjeti hisobiga, 20 foizi budjetdan tashqari jamg'armalar, qolgan 10 foizi esa xalqaro moliya institutlarining maqsadli kreditlari va grantlari hisobiga to'g'ri kelishi aniqlandi. Moliyalashtirish manbalarining bunday ko'p qirraliligi yagona koordinatsiya tizimi mukammal bo'lmagan sharoitda mablag'larning takrorlanishi va ma'muriy xarajatlarning ortishiga olib kelmoqda. Tadqiqot doirasida «Ijtimoiy himoya yagona reyestri» axborot tizimi orqali moddiy yordam oluvchi oilalar soni va ularga to'langan mablag'lar samaradorligi hududlar kesimida guruhlanib, quyidagi 1-jadval ma'lumotlari shakllantirildi.

1-jadval. O'zbekiston Respublikasi hududlarida ijtimoiy nafaqalar taqsimoti va manzillilik xatoliklari tahlili

Hududlar	Ijtimoiy nafaqalar oluvchi oilalar ulushi (%)	Ajratilgan budjet mablag‘larining samaradorligi	Inklyuziv xatolik darajasi (%)	Eksklyuziv xatolik darajasi (%)
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	18.4	0.82	8.5	11.2
Andijon viloyati	14.2	0.76	12.4	14.1
Qashqadaryo viloyati	16.8	0.79	10.2	13.5
Samarqand viloyati	13.5	0.75	13.1	15.2
Surxondaryo viloyati	17.2	0.81	9.1	12.0
Toshkent shahri	4.8	0.64	22.3	8.4
Respublika bo‘yicha o‘rtacha	**12.6**	**0.76**	**12.6**	**12.4**

Manba: O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining «O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati» yillik statistik to‘plamlari hamda O‘zbekiston Respublikasi Ijtimoiy himoya milliy agentligining «Ijtimoiy himoya yagona reyestri» axborot tizimining idoraviy elektron hisobot ma’lumotlari asosida muallif tomonidan hisoblangan va shakllantirilgan.

Yuqoridagi jadval ma’lumotlaridan ko‘rinib turibdiki, ijtimoiy nafaqalar qamrovi bo‘yicha eng yuqori ko‘rsatkichlar Qoraqalpog‘iston Respublikasi (18,4%), Surxondaryo (17,2%) va Qashqadaryo (16,8%) viloyatlariga to‘g‘ri keladi. Bu holat mazkur hududlardagi demografik o‘sish va tabiiy-iqlim sharoitlari bilan izohlanadi. Biroq, tadqiqotning eng muhim jihati - manzillilik xatoliklarining mavjudligidir. Respublika bo‘yicha o‘rtacha inklyuziv xatolik 12,6 foizni tashkil etmoqda, ya’ni ajratilayotgan budjet nafaqalarining deyarli har 100 so‘midan 12,6 so‘mi real ehtiyojmand bo‘lmagan, daromadlarini yashirgan yoki norasmiy sektorda yuqori daromad topuvchi uy xo‘jaliklariga oqib ketmoqda. Bu ko‘rsatkich iqtisodiy jihatdan nisbatan yuqori rivojlangan Toshkent shahrida eng yuqori nuqtaga - 22,3 foizga yetgan. Eksklyuziv xatolik darajasi esa (haqiqiy muhtoj bo‘la turib, tizimga kirmay qolganlar) Samarqand (15,2%) va Andijon (14,1%) viloyatlarida yuqoridir. Bu holat mezonlarning qat’iyligi va rasmiy daromadlarni hisoblashda mulkiy aktivlar mavjudligining real daromad sifatida noto‘g‘ri baholanishi natijasidir.

Olib borilgan statistik va empirik tahlillar natijasida aholini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash tizimida budjet mablag‘laridan foydalanish samaradorligini cheklovchi bir qator tizimli muammolar aniqlandi.

Birinchidan, “Ijtimoiy himoya yagona reyestri” axborot tizimining ma’lumotlar bazasi norasmiy bandlikdan olinadigan daromadlarni to‘liq identifikatsiya qilish imkoniyatiga ega emas. Natijada, rasmiy daromadi bo‘lmagan, lekin yashirin iqtisodiyotda yuqori daromad topuvchi oilalar nafaqaga ega bo‘lmoqda.

Ikkinchidan, ehtiyojmandlikni baholash mezonlari hududiy xususiyatlarni hisobga olmaydi. Masalan, Toshkent shahridagi minimal iste’mol xarajatlari bilan chekka cho‘l yoki tog‘li hududlardagi yashash qiymati turlicha bo‘lsa-da, reyestrda

yagona universal chiziq qo‘llanilmoqda, bu esa hududiy adolatsizlikni keltirib chiqarmoqda.

Uchinchidan, ijtimoiy yordam ko‘rsatish tizimida “passiv yondashuv” ustunlik qilmoqda. Ya’ni, budjet mablag‘lari oilani kambag‘allikdan olib chiqishga emas, balki shunchaki ularning joriy iste’molini subsidiyalashga sarflanmoqda, bu esa aholi orasida boqimandalik kayfiyatini shakllantirmoqda.

To‘rtinchidan, moliyalashtirish manbalarining institutsional tarqoqligi saqlanib qolmoqda, natijada davlat budjeti, ijtimoiy jamg‘armalar va xalqaro grantlar o‘rtasida o‘zaro integratsiyalashgan moliyaviy hisobot va monitoring mexanizmi to‘liq shakllanmagan.

Xulosa va takliflar. Olib borilgan tadqiqotlar hamda statistik va empirik tahlillar natijalari aholini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashga yo‘naltirilayotgan budjet mablag‘larining manzilliligi va iqtisodiy samaradorligini oshirish bo‘yicha bir qator konseptual xulosalarni shakllantirish imkonini berdi. Birinchidan, so‘nggi yillarda mamlakatimizda ijtimoiy himoya tizimi raqamlashtirilgan bo‘lsa-da, budjet transfertlarini taqsimlashda hamon o‘rtacha 12,6 foizli inklyuziv va 12,4 foizli eksklyuziv xatoliklar saqlanib qolmoqda. Ikkinchidan, ehtiyojmandlikni baholash mezonlarining unifikatsiyalashgani yashash qiymati turlicha bo‘lgan hududlar o‘rtasida moliyaviy adolatsizlikni keltirib chiqarmoqda. Uchinchidan, ijtimoiy yordamning aksariyat qismi passiv xarakterga ega bo‘lib, u oilalarni muhtojlikdan olib chiqishga emas, balki boqimandalik kayfiyatining shakllanishiga sabab bo‘lmoqda. Nihoyat, moliyalashtirish manbalarining tarqoqligi allokativ samaradorlikni pasaytirmoqda. Tahlil jarayonida aniqlangan ushbu tizimli muammolarni bartaraf etish va ijtimoiy xarajatlarning natijadorligini maksimallashtirish maqsadida quyidagi ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar ilgari suriladi.

Birinchidan, “Ijtimoiy himoya yagona reyestri”ni sun’iy intellekt va “Katta ma’lumotlar” *(Big Data)* texnologiyalari bilan integratsiya qilish lozim. Uy xo‘jaliklarining faqat rasmiy daromadlarini emas, balki ularning bilvosita xarajatlarini (kommunal to‘lovlar, mobil aloqa xarajatlari, plastik karta aylanmalari, yirik xaridlar) real vaqt rejimida monitoring qilish mexanizmini joriy etish zarur. Bu chora yashirin iqtisodiyotdagi daromadlarni aniqlash orqali inklyuziv xatolikni kamida ikki barobarga qisqartiradi.

Ikkinchidan, ehtiyojmandlikni baholashda tabaqalashgan hududiy minimal iste’mol xarajatlari mezonini joriy etish lozim. Har bir viloyat va yirik shaharlarning iqtisodiy rivojlanish darajasi, ichki bozordagi narx-navo va demografik xususiyatlaridan kelib chiqib, tabaqalashgan “kambag‘allik chegarasi”ni belgilash zarur.

Uchinchidan, ijtimoiy transfertlarni passiv shakldan aktiv shaklga o‘tkazish (konditsiyali transfertlar tizimi) lozim. Budjetdan moddiy yordam berishni ma’lum bir ijtimoiy-iqtisodiy shartlar bilan bog‘lash lozim.

To‘rtinchidan, “Ijtimoiy budjetlashtirish”ning konsolidatsiyalashgan tizimini yaratish lozim. Davlat budjeti, ijtimoiy sug‘urta jamg‘armalari hamda xalqaro moliya institutlari mablag‘larini yagona milliy platformada konsolidatsiya qilish lozim. Ushbu takliflarning amaliyotga tatbiq etilishi aholini ijtimoiy muhofaza qilishga

yo‘naltirilayotgan fiskal resurslarning manzillilik koeffitsiyentini sezilarli darajada oshirish bilan bir qatorda, cheklangan budjet mablag‘larining multiplikativ samarasini va davlatning ijtimoiy siyosati natijadorligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

World Bank. (2024). *The State of Social Safety Nets 2024: Digital Transformation and Targeting*. World Bank Publications.

IMF. (2025). *Fiscal Policy and Social Protection: Enhancing Efficiency in Post-Crisis Economies*. IMF World Economic Studies.

Ravallion, M. (2023). Social Protection and Poverty Reduction: New Frameworks for Allotment Efficiency. *Journal of Economic Literature*, 61(2), 145-168.

Grosh, M., & Andrews, C. (2024). Minimizing Inclusion and Exclusion Errors in Social Registries. *Global Social Policy Review*, 18(3), 210-229.

Smith, T., & Johnson, P. (2025). AI and Big Data in Welfare Targeting: Lessons from Emerging Markets. *World Development*, 174, 106-119.

Ivanov, S., & Petrova, M. (2023). Social Transfers Reform in Central Asia: Navigating Informal Income Challenges. *Eurasian Economic Review*, 13(1), 45-62.

Brown, L. (2024). Decentralized Fiscal Architecture and Social Spending Effectiveness. *Public Budgeting & Finance*, 44(2), 88-105.

Vaxabov, A. V., & Tursunov, S. (2024). O‘zbekistonda budjet mablag‘laridan foydalanish samaradorligi va ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish. *Iqtisodiyot va moliya*, (2), 14-26.

Malikov, T. S., & Alimov, A. (2025). Ijtimoiy transfertlar manzilliligini ta’minlashning fiskal usullari va reyestr tizimi integratsiyasi. *Moliya va bank jurnali*, (1), 33-45.

Xaydarov, N. X., & Karimov, B. (2023). Raqamlashtirish sharoitida ijtimoiy xarajatlar tahlili va budjet barqarorligi muvozanati. *O‘zbekiston iqtisodiy axborotnomasi*, (4), 50-61.